

POSTANOWIENIE

Dnia 8 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania J. C. (wcześniej K.)
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Chrzanowie
o zasiłek chorobowy i macierzyński,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 8 stycznia 2025 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy
z dnia 9 kwietnia 2024 r., sygn. akt VI Ua 11/24,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od organu rentowego na rzecz ubezpieczonej
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych wraz z odsetkami z art.
98 § 1¹ k.p.c. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w
postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy wyrokiem z dnia 9 kwietnia 2024 r. oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Chrzanowie od wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 29 grudnia 2023 r., którym zmieniono decyzje organu rentowego z dnia 27 lipca 2023 r. oraz z dnia 13 września 2023 r., odmawiające ubezpieczonej J. K. odpowiednio: prawa do zasiłku chorobowego za okres dnia 21 lipca do dnia 7 sierpnia 2023 r. oraz do zasiłku macierzyńskiego za

okres od dnia 26 sierpnia 2023 r. do dnia 23 sierpnia 2024 r. po ustaniu zatrudnienia w A. Spółce z o.o. (dalej jako płatnik składek), w ten sposób, że przyznano ubezpieczonej prawo do obu zasiłków za wskazane w decyzjach okresy.

Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, że do ubezpieczonej, zatrudnionej na podstawie umowy o pracę w Stowarzyszeniu D. od dnia 1 kwietnia 2022 r., a dodatkowo w okresie od dnia 1 kwietnia 2022 r. do dnia 30 kwietnia 2023 r. na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek, u której niezdolność do pracy od dnia 28 kwietnia 2023 r. nastąpiła w trakcie trwania stosunku pracy i przed wygaśnięciem umowy zlecenia, nie ma zastosowania art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 2780, dalej jako ustawa zasiłkowa). Celem tego przepisu jest wyłączenie prawa do zasiłku, jeżeli po ustaniu tytułu ubezpieczenia zainteresowany ma inne źródło dochodu z kontynuowanego lub z nowego tytułu do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym. Pozbawienie ubezpieczonej prawa do zasiłków miałooby uzasadnienie wówczas, gdyby po ustaniu tytułu ubezpieczenia uzyskała ona nowy tytuł, np. w postaci prowadzenia działalności gospodarczej (kontynuując działalność, która nie podlegała obowiązkowi opłacania składek wobec prowadzenia jej równolegle z pracowniczym zatrudnieniem), czyli gdyby nabyła tytuł do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym, co nie miało w sprawie miejsca. Przeciwnie, po ustaniu tytułu, jakim była umowa zlecenia, tj. po dniu 30 kwietnia 2023 r., ubezpieczona pozostawała nadal w pracowniczym zatrudnieniu, a zatrudnienie na umowę o pracę jest zawsze tytułem ubezpieczenia chorobowego, co wynika z uzasadnienia postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2003 r., III UZP 3/03 (OSNP 2004 nr 2, poz. 39). Ponadto, jak trafnie zauważył Sąd Rejonowy, organ rentowy nie kwestionował istnienia w spornym okresie ubezpieczenia chorobowego, ale podważał jedynie zasadność wypłaty zasiłków z uwzględnieniem obu tytułów (umowy zlecenia i umowy o pracę). Tym samym nie kwestionował samego prawa do zasiłku chorobowego oraz zasiłku macierzyńskiego, lecz sposób ich obliczania.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego wniósł organ rentowy, zaskarżając wyrok w części dotyczącej decyzji z dnia 13 września 2023 r., a więc

prawa do zasiłku macierzyńskiego za okres od dnia 26 sierpnia 2023 r. do dnia 23 sierpnia 2024 r., domagając się uchylenia zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania za wszystkie instancje, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku w zaskarżonym zakresie i orzeczenia co do istoty sprawy, a także zasądzenia od ubezpieczonej na rzecz skarżącego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W skardze kasacyjnej skarżący zarzucił naruszenie prawa materialnego - art. 29 ust. 1 pkt 1 i art. 30 ust. 1 ustawy zasiłkowej, przez błędną wykładnię i przyznanie ubezpieczonej prawa do zasiłku macierzyńskiego po ustaniu zatrudnienia u płatnika składek, mimo że zasiłek ten przysługuje ubezpieczonej, która urodziła dziecko w okresie ubezpieczenia chorobowego, a tytuł ubezpieczenia chorobowego u płatnika składek ustał w dniu 30 kwietnia 2023 r., wniosek o zasiłek macierzyński został złożony w dniu 26 sierpnia 2023 r., tj. kiedy ubezpieczona nie podlegała ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu umowy zlecenia, wobec tego brak jest prawa do zasiłku macierzyńskiego po ustaniu zatrudnienia u tego płatnika, a ponadto ubezpieczenie to nie ustało w skutek śmierci, ogłoszenia upadłości, likwidacji pracodawcy lub z naruszeniem przepisów prawa do zasiłku macierzyńskiego z tego tytułu, czyli nie zostały spełnione przesłanki z art. 30 ust. 1 ustawy zasiłkowej.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na istnienie zagadnień prawnych, sprowadzających się do następujących pytań:

1) „czy prawo do zasiłku macierzyńskiego przysługuje matce dziecka odrębnie z każdego tytułu ubezpieczenia, ale jedynie w przypadku podlegania przez nią ubezpieczeniu chorobowemu w dniu porodu z każdego tytułu? Czy może prawo do zasiłku macierzyńskiego z danego tytułu ubezpieczenia chorobowego przysługuje matce dziecka, mimo że tytuł ten ustał przed urodzeniem dziecka, na tej podstawie, że jednocześnie pozostaje w ubezpieczeniu chorobowym u innego płatnika, z którego to tytułu już wypłacany jest zasiłek macierzyński?”

2) „czy, aby uzyskać zasiłek macierzyński w związku z pracą u każdego z kilku płatników składek, urodzenie dziecka musi nastąpić w okresie ubezpieczenia u każdego z tych płatników, tj. czy tytuły te muszą być aktywne w momencie

urodzenia dziecka, czy wystarczy, że ubezpieczona w momencie urodzenia dziecka podlegała ubezpieczeniu chorobowemu chociażby z jednego tytułu, aby przysługiwały jej zasiłki macierzyńskie również z tytułów, które ustały przed urodzeniem dziecka?”

W odpowiedzi na skargę kasacyjną ubezpieczona wniosła o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania i o zasądzenie od skarżącego na jej rzecz kosztów postępowania kasacyjnego według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest uzasadniony. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na występowaniu w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.).

W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego na etapie przedsądu o zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga wskazania za pomocą wyводу prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 r., II PK 66/09, LEX nr 553691). Zagadnienie prawne jest to problem, który wiąże się z

określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2012 r., I PK 158/11, LEX nr 1215116). Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało ono sformułowane, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51; z dnia 10 stycznia 2012 r., I UK 305/11, LEX nr 1215784; z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 10 września 2014 r., I CSK 729/13, LEX nr 1532950; z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307; z dnia 14 kwietnia 2015 r., II PK 217/14, LEX nr 678073; z dnia 28 października 2015 r., I PK 17/15, LEX nr 2021940; z dnia 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, LEX nr 2090999).

Jednocześnie obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Sformułowanie zagadnienia powinno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, przez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego. Nie każde więc orzeczenie, nawet błędnie wydane, zasługuje na kontrolę w postępowaniu kasacyjnym (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC

2000 nr 7-8, poz. 147, z dnia 18 marca 2004 r., I PK 620/03, LEX nr 513011, z dnia 8 lipca 2004 r., II PK 71/04, LEX nr 375715 i z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883).

Nie spełnia określonego w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymagania sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w sposób ogólny i nieprecyzyjny, a zwłaszcza ograniczenie się do samego postawienia pytania, bez odniesienia się do problemów interpretacyjnych przepisów (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451 i z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538) i nawiązania do wcześniejszej ich wykładni.

Kierując się przedstawionymi powyżej rozważaniami stwierdzić należy, że skarżący nie zdołał wykazać występowania w sprawie wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ponieważ zawarte we wniosku „zagadnienia prawne” nie odwołują się do konkretnych przepisów prawa, w związku z którymi zostały sformułowane, lecz stanowią wyłącznie prezentację wątpliwości skarżącego co do nabywania prawa do zasiłku macierzyńskiego w razie zatrudnienia u kilku płatników składek. Skarżący nie przedstawia - w nawiązaniu do reguł z art. 390 § 1 k.p.c. - na czym mają polegać wątpliwości uzasadniające „istotne zagadnienia prawne”, zaś ogólnikowy sposób sformułowania obu pytań w żadnej mierze nie może zostać uznany za pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienia są istotne, a ich rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 listopada 2017 r., II CSK 332/17, LEX nr 2415929; z dnia 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07, LEX nr 884988; z dnia 9 lutego 2011, III SK 41/10, LEX nr 1001321).

Nie jest natomiast rolą Sądu Najwyższego zastępowanie wnoszącego skargę w prawidłowym jej redagowaniu. W konsekwencji przedstawione w skardze problemy stanowią jedynie pozór przesłanki przedsądu, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego po myśli art. 98 § 1 w związku z art. 398²¹ k.p.c.

[SOP]

[a.f.]